



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 9. Domine, tu mihi lauas &c. Hæc duo Christi opera prædixit Isaias tam admirabili musterio, vt magis Evangelista, quam Propheta esse videatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

desponit illos eo modo quem designat S. loqui-
um, & illo modo ego interpretor, collocatas
fuisse duas mensas quae in angulum definerent,
in coenae capite sedebat Ioseph & ad mensam
intrae dextrae nobiles affidebant: aula Regiae,
aque ad sinistram fratres illius ex itinere via-
tores & peregrini. Et quomodo? Omnes eodem
cibo vescuntur Ioseph eiusque magnates, &
peregrini Hebraei fratres, sed diverso modo
paratur: uno modo pro Regni optimati-
bus, & illo modo aulico cum delicijs ac con-
dimentis Palatii peregrinis autem modo gros-
siori peregrinorum, ita ut & hi & illi uno co-
enae recrearentur cibo, diverso licet con-
dimento parato. Ioseph in angulo residens
& his & illis praesidens primarius cum Palatinis
cibum sumit modo conditum Palatino, & pere-
grinis atque aduenis modo conuectur pere-
grino.

O Christe mi, Ioseph sanctissime quanto cor
eum amoris igne flagrat fratres tuos diligens
peregrinos in mundo. Domine prandium illis
salubre; perplacet; & quid illis propones?
idem quod Palatii mei magnatibus electis sci-
licet beatis. Quis Christum videat in capite
mensae recumbentem? non tantum mensam il-
lam intuearis in hoc paratam cenaculo, sed a-
liam pendente beatitudinis, cuius tam egregie
meminit, dum Apostolus ait, *Edam & bibam*
super mensam meam in Regno meo. Beatis cibum
admittat illis Regni sui nobilioribus, & simi-
liter fratres suos excipit conuiuio peregrinos
Apostolos. Quid illis in cibum proponis? Idem
seruolam, et eorum omnibus eandem apponit di-
uinam essentiam, se ipsum & quid quid in se
complectitur, verumtamen illis eodidum more
palatii, clare & distincte in propria specie, *Sicuti*
est inquit D. Iohannes; his autem modo viato-
rum & aduenarum; modus serculi peregrino-
tum est panis & viuum; in hac forma illud ex-
potrigit, atque in hac specie, & cum illis pa-
niter vescitur, quia sicut beati, Diuina sua
fructu essentia, & seipso in propria specie, &
sicut viator, modo viatoris in specie panis &
vinum; quia realiter & verè seipsum communi-
cant, recipiens SS. Sacramentum in ambabus
speciebus. Hic est eius amor, eo usque accedit;
verè bene dixit D. Iohannes, quod amor ad
vinum usque potentiae, accesserit; in finem
alacritate.

§. 9. Domine, tu mihi laus &c. *Hec suo*
Christi opera praeiit Iſaias tam ad-
mirabili mysterio, ut magis Euangelista,
quam Propheta esse videatur.

Quantum sapio haec omnia vaticidicus praedixit Iſaias tanta verborum proprietate, ut crediderim quod dicendo iam clare hoc ipsum reddiderit quasi obsecrum, quia solitos videbatur excedere obsecratis limites & terminos quibus Propheta utebatur. Quando Deus pissima sua motus misericordia secundum conuenit Paulum dico D. Aug. matris ipsius inductus laetitia. S. scilicet Monica atque eo sine assumptat D. Ambro. Ecclesiae Doctorem eminentissimum, consilium petiit D. Aug. sic ipse refert ab eodem magistro suo D. Ambro. ut sibi diceret qualem ex sacris libris pollet aliquid quem euoluere, ex quo melius mysteria caperet gratia S. Euangelia. Consultuit illi D. Ambro. vatis Iſaias lectionem: qui magis videtur Euangelista praeteritam narrans historiam, quam Propheta futura praenuntians. Singulariter id dici potest de eo quod scripsit cap. 64. in quo luculenter nobis describit mysteria quae tractamus ut verè nesciam quanam aptior adferri possit eius prophetae declaratio, quam si illam huius historiae conferamus. Capitulum exorditur, aduentum Messiae à Deo postulans: hic etenim cor eius affligebat acerbus; & ardentissima huius explicans desideria, sic intonat: *Viam daram peris colos & descenderes. à facie tua montes defluerent &c. aqua arderent igni O Domine mi, quis det nobis ut venias, libenter caelorum patremur rupuram & montium euectionem & aquarum exultionem: q. d. modo venias omne damnium lucrum erit & omnia sic bene impenda ut numquam melius.*

Confestim considerat illum nunc in mundum venisse natum, & aetate praevectorem qua iam praedictet, patreque miracula: atque ad exprimentam eorum magnitudinem sic ait: *Cum feceris mirabilia, non sustinebimus. Descendisti. & à facie tua montes defluerunt. Oculi non viderunt Deus absque te, quae praeparasti exspectantibus te.* Per hoc tanto stupore precellentur intellectus, ut nisi tu illos illumines, tenebris obscurabuntur ut talia nequeant capere mysteria. Inquirunt hic Doctores quodnam sit hoc tempus tanta faciendi mirabilia? quanam sunt haec quae comprehendere nequeunt nec eo-
A a a a sum

23

Lib. 9. Conf. 1.

Iſai. 64. 1.

Explicatur haec propheta de Christi aduentu.

Ibid.

rum penetrari magnitudo? Quis hic defensus Domini quo factum est ut montes desisterent & in terram pioni corruerent? Quenam sunt hae, quae seclusa luce, & nulla praeva declaratione a seerit capere posse neminem?

Porro reperio claram huius vaticinii hanc esse declarationem, si praesenti illam conferamus historiam. Quodnam est tempus opportunum quo Messias in mundo sua faciat miracula? Dicat hoc dilectus ille Discipulus D. Ioan. Ante diem festum Pascha, scilicet Iesus quia venit hora eius. Quod tempus est hoc o Evangelista, quod appellas horam eius? An forsitan hae est hora eius? magis videtur hora fuisse inimicorum eius; quandoquidem in illa data est eis potestas ac facultas quaecumque voluissent exequendi contra Christum, & eam sic ipse nominat illis locutus: *Hae est hora vestra, & praesentis temporis*; sicut hora lupi est, quando nihil minus cogitante pastore, locum inuenit quo rapiat oves, suamque cum illis furentem expleat libidinem. Verumtamen magis nostra videtur hora; quandoquidem quidquid in ea gestum est, nobis cesserit ad bonum & redemptionem; unde & illa fuit tantopere rogata requisita, desiderata, nihilominus optima ratione dicitur hora eius.

II. Quaesit hora Christi.

Luc. 22. 13.

Mat. 2. 24.

Mat. 2. 2.

stis Cathedralici ab aeterno Patre promissi crucis Cathedralicam ascenderet, & in sancta Bionem proponeret Evangelii in aere canone & vino, filios docens obedientiam, vultus pacem, offensos charitatem, diuites misericordiam & munificentiam, vniueros & languentes patientiam, perfectionem patentes tolerantiam, omnibus tandem exhibent perfectissimum virtutum exempla. Hae est hora eius.

Tertio dicitur hora eius ea forma loquendi quae conuenit pictori, nam primo famuli huius lineam preparant. lineas ducunt & vitas, & quosdam denotant caelatas, quo pectore pictor magister huius vitam & perfectionem tribuit picturae, mane propria vitas spectans colores, & perficiens quidquid famuli ante delinearant. Iam a mundi principio huius Domini famuli depingere nostram iustitiam redemptionem, prima lineameta indisciplinam duxerant, innumerabiles depinxerant, figuram imperfectas & varia exemplaria proposita dederant. Nunc igitur expectatissimus ille pictor vitas daturus est colores, & spiritum huius vitas imaginibus est facturus, quod ab eo huius uenit expostulata erat: vates Abacuc, *Domine in diebus tuis in medio annorum visitata illud*. Et huius quod ipse dixerat, ea omnia esse impleta quae Propheta de ipso pronuntiarant, *Confirmabitur per te anima, quae scripta sunt per prophetas de filiis hominum*. Modo complebuntur omnia quae ab meam spectant personam, unde & hae est hora mea. Quarto dicitur hora eius eo modo quo dicitur hora ducis inuicti & belliosi; ea qua conuictos in campum prodit aduersarios, huius dicebatur hora David, quando viso gigante occurrit illi ex aduerso manu fundam arripuit & de pera sua d. promens lapidem, & huius hora dicitur curso is qua in stadio palmam ab aliis currit crepiturus, solemus enim dicitur hae est hora ita hae est. Hae est modo huius qua strenuus illi Dux & miles robustissimus contra suos dimicare debet aduersarios, perennem, mortem, & peccatum, eosque in palatia Caluarie superat. Hae est hora est, qui cursor hic leuior quam Asael, quem David perennem nominat, cursorus veniebat in stadio palmam longo & aspero suae passionis ut nobis palmam assequeretur, & id quod D. Paulus dicitur Brantium. Hae est hora eius.

Porro nostrae dicamus conformiter interpretationi, quod hanc nomen horam eius, quae hora fuit mirabilium eius; & hoc valde conuenienter modo loquendi quo Dominus ipse vocat.

vna refert idē Euāgelista. qualiter in nuptiis,
 Casa Galilee, cum mater eius Virgo purissi-
 ma requireret ab eo ut presenti consuleret vi-
 ma necessitati & desecit, illi respondit: *Nondum
 venit hora mea.* Quam vocat horam suam?
 Dicitur hinc intellecti horam sua facienda mi-
 racula: quia secundum viam ordinariam erat
 determinatum, necdum illa operari, donec
 accideret Ierusalem ad p̄ imam Pascha, in quo
 decerneret seipsum mundo manifestare: & ita
 sicut D. Ambrosius a hinc quoque collegit
 D. Cyril. h̄ quod statim potuerit Virgo mater
 apud filium suum, ut petitione sua ipse per
 motus horam facienda miracula praeueniret.
 Igitur si ipse dicit: *Hora mea*, de ea quae est
 facienda miracula, merito quodam hoc nomen
 horae motus eius: etenim hic suprema fue-
 rit & eminentiora miracula, talia scilicet: qui-
 bus coelum nobilibus obregitibus, sol obsecratur,
 terra contremiscit, saxa collisa sunt, sepulchra
 aperta, & illi qui dum hunc ex signis quae fe-
 cerat in vita sua, non agnouerant, illum agno-
 uerunt ex illis quae fecit in morte sua. unde re-
 verbi sunt parentes suaeque pectora tuenden-
 tes: alii expectatoribus cum Centurione fa-
 rebantur: *Veri filius Dei erat iste.* Quinto ad
 hanc horam Christus Phariseos citauerat,
 quando iudicantes & calumniantes parua esse
 miracula quae uicinis faciebat, alia maiora ab
 illo quaeferant, quos in horam mortis suae re-
 missi, quā ab ipsa sicut Ionas à ceto deuorare-
 runt. Hoc igitur tempus est Christo edendi sua
 miracula. Quae futura sunt? Talia futura sunt
 (inquit Propheta) quod ea sustinere non pote-
 ritus: *Cum fecerit mirabilia, non sustinebimus.*
 Modus hic est ut arduus ita mirabilis loquendi,
 sed euidens & proprius illi quod modo discer-
 timus.
 Redde scopum argit. Tertullianus dum ait
 consideret beneficia & dona, quae praestare pos-
 sunt principes, nonnulla sint adeo insignia, ut
 ea subditi nequeant sustinere: *Sunt in bonis,
 sicut et in malis quaedam intolerabilia.* Quod
 Rex in imo suo in amoris signum sua tradat
 nouissima & thesauros, cumque utulis honoret
 dignioribus, dicitur jurisdictionibus, censibus,
 uillis, ciuitatibus, praecleara sunt haec, fateor
 beneficia, sed tolerabilia & quae transire pos-
 sunt, sustineri, & de facto sustinentur: verum-
 tarum si Rex conspiciens sibi familiarem cal-
 ceos habere immundos, ad pedes eius se pro-
 sterneat illis, propriis manibus emundaret at-
 que palli sui sordibus expurgaret, an posset

hoc sustineri, an expectari? Tu uideris an illud
 sustinere posses, & quitus esses illud sustine-
 do? Quid amplius, si Rex amicum hunc sibi
 et neis fame sitique languentem, pararet illi
 ferula de sua ipsa mensa lapidiora, uisique de
 cellario suo propinaret pretiosiora in eodem
 calice ex quo bibit ipse, fauor hic efficit
 supremus, & nemo negat, sed tolera-
 bilis, & qui posset sustineri: uerum si eadē
 tempestate cerneat hic familiaris, quod
 Rex munus inieceret uerbis suis, eaque pra-
 seinderet ut propriam illi carnem pingeret in
 cibum, nec non uenas sibi aperiret quo proprium
 sanguinem illi praeberet hauriendum, quomodo
 pateretur illud, quomodo sustineret? Quis
 tanti doni ualeat pondus sustinere, quis susti-
 nere?
 Notandum igitur quam appositē declarat
 Propheta beneficiorum donorumque pon-
 dus, quae Christus tempore suae passionis
 esse collaturus, talium inquam quae tolerari
 non possent, non sustineri. Quod Apосто-
 los suos inter omnes mundi mortales eligeret,
 sibi coadunaret, potestatem eis traderet fa-
 ciendi miracula, demones effugandi, cum
 illis comedere, biberet, conuiescatur, be-
 neficia sunt haec praecleara, sed tolerabilia
 sed ea quae modo praestat, cum sua tollit vesti-
 menta, se praecingit ut seruus, peluum acci-
 pit, aqua replet, ad pedes se prosterneit disci-
 pulorum eos lauaturus, pectore in terram pro-
 clui, quis hic homo sustineat? quod ipse ut
 illos sustineret, propriam praebeat illis carnem
 in cibum & sanguinem in potum, quis hoc
 mortalium patrat? Principem attende Apo-
 stolici gregis D. Petrum, quam artonius ha-
 reat, quomodo se subducit, dicendo: *Domine,
 tu mihi lauas pedes? Non lauabis mihi pe-
 des in aeternum.* Considera utrum posset factum
 hoc gestusque D. Petri describere euidentiis,
 aut magis proprie, quam eo quod dicit Pro-
 pheta: *Cum fecerit mirabilia, non sustinebimus.*
 Tu Domine, mihi? non patiar illud in aeter-
 num. Quis ergo pondus illud alterius susti-
 neat beneficii, quo seipsum in sanctissimo Sa-
 cramento praebet in cibum potumque fidelibus?
 tantum est hoc beneficium (inquit Propheta)
 ut illud nec tolerare possimus nec sustinere:
Non sustinebimus. Mirare mecum egregiam sa-
 ne sanctissimam litterarum correspondentiam &
 quam aperte D. Ioan. ostendat impletum idque
 iisdem uerbis quod Propheta de hoc mysterio
 praedixerat.

26 E



Ivan. 6.

IV.

Tale fuit

V. Sacra-

menti in-

stitutio.

Enarrat gloriosus Evangelista quod dum
 Christus donum hoc manifestare inciperet ex
 Tale fuit occasione beneficii quo turbam innumerabilem
 V. Sacra- quinque panibus & duobus p. cibis aluerat in
 menti in- deserto, illis dixerit: quod alium cibum illis
 stitutio. preparaverat carnis suae & sanguinis; ad vitae
 nutrimentum multo dignius, & efficacius: *Nisi
 manducaveritis carnem filii hominis & biberitis
 ejus sanguinem &c.* multi quinimo quidam eius
 affectu & doctrinae ejus discipuli, classisque
 studiosi, tantum hoc, & excessivum judicaverunt
 huius promissionis esse pondus, ut non esset,
 qui sustinere posset illud & sustinere, quocirca
 illi valedicentes retrocesserunt, dicentes: *Du-
 ras est hic sermo & quis potest eum audire, quis
 sustinere? compari illud: Quis potest sustinere
 horum, cum illo Propheta: Non sustinebimus.
 Ferre non poterunt tanti beneficii pondus,
 unde quasi scandalizati abierunt retrorsum,
 classem eius deserentes, adeoque hi commoti
 sunt ceterique Iudaei haec ab illo audientes, ut
 idcirco adeo gravem inulerint Christo peccati-
 onem, ut ea de causa se subdaxerit & quasi
 fugam inierit ut probat Rupertus agens de
 septima persecutionibus quas Iudaei Christo
 commoverunt, inter quas haec tertia numerat-
 ur. Quis igitur haec magna non dicat esse be-
 neficia? audit Dium Gregorium Nazianzen-
 num: *Hac magna commendatio in sermone dei. Dei,
 Orat. 2. in quod talia egit, qua non creduntur ab hominibus.
 S. Ruffina, Ariani vero Christum contemnerunt, quod linteis
 praecingitur & discipulorum pedes abluunt &c.* Ope-
 ra, & misericordiae haec sunt adeo sublimes, ut
 quia tales sunt, multi fidem illis non adhibeant,
 verumtamen intentioni Salvatoris erant necessa-
 riae: quocirca ipse eas exponere dignatus est,
 earumque proponere rationem: etenim ablu-
 que eius lumine sagacissimi etiam intellectus
 excavebantur, teste Propheta: *Oculus non vi-
 dit Deus absque te &c.* idcirco suam Dominus
 Petro declarare cepit intentionem, cum per
 hoc illuminaturus.*

§. 10. Scitis quid fecerim vobis? *Duas
 adificatus virtutes humilitatem, & cha-
 ritatem statuit Christus hac duo opera, ve-
 lut fundamentum.*

12-27 **D**uas virtutes voluit Divinus hic Domi-
 nus figere in discipulorum suorum, no-
 strorumque cordibus, quae cetera um sint
 stabile fundamentum. Prima est humilitas, quam

qui non habet, opera tamen exercet virtutes
 illi comparant qui domum adificat nullo pra-
 misso fundamento, quae statim ad ima con-
 Vnicus actus superbiae destruit quae virtutes
 Angeli supremi praeclearissimas, atque creaturam
 omnium pulcherrimam in damnationem mittit
 omnium turpissimum: & actus vnicus peccati
 est humilitatis publicanum peccatis replem
 praeparavit ut inter caelestes locaretur. Sym-
 phinos. Dominus ut hanc tantò solidius nitam
 tem fundaret, seipsum ut lapidem stratum as-
 gularem in fundamentum, ita profundum & ho-
 miliarium, ut se per terram prosterneret, & ho-
 miliarium pedibus ad voluatur in forma servus, pelam
 aqua plenam manibus arripens. Quis iam ho-
 jus exempli sequitur effectus, nisi destruitur
 montium & impletio vaticinii Ilae: *Decon-
 disti: & facio tua montes de fluxerunt. Montem
 illum atende praecellum Petrum Apollonem
 primicerium, qualiter ad praecellum Christi
 prostrati & humiliati, se prosternat & humili-
 ut nisi fallax, seipsum ad pedes Domini deiecit,
 multo sincerius & humiliter quam dum à Deo
 videns fieri miraculum, *Procedit ad pedes Iesu,
 dixitque illi: Ecce à me Domine quia homo peccator
 ego sum.* Potiori ratione hoc idem modo
 diceret, & mihi persuadeo idem factures Appo-
 stolos, montes illos excelsos, & Principes Do-
 mus Dei primarios.*

Apposuit proferimus hic, quod passim
 diximus de montibus & colibus torrentis de-
 non qui in terram collapsi sunt ad conpedem
 arcae tederis Domini per vallis declivitate tran-
 untis. Non capit Petrus hoc mysterium, lo-
 que iudicio tantum non potest sustinere & de-
 cium: unde necessarium fuit ut Christus hoc
 ageret quod ait Propheta: nimirum ut insende-
 ret illi lucem, quatenus Petrus ceterique Appo-
 stoli non obsecarentur: *Oculus non vidit Deus
 absque te &c.* quocirca dixit illi: *Quid ego fa-
 cio, tu nescis modo, fueri autem postea: petrus
 scilicet hoc humilitatis exemplo: quod ita factum
 nam absoluta pedum lotionem postquam Domi-
 nus sua resumpsit vestimenta, & recubavit
 iterum, lucem illis insudit & notitiam ejus quod
 jam fecerat, unde sic illos alloquitur: *Scitis quid
 fecerim vobis? vos vocatus me Magister & Domine
 &c.* Si ergo ego Dominus & Magister vellet
 hoc vobis fecerim, & in tantum me verbis ho-
 miliarium servus meis discipulis, quareo tra-
 gis comenit ut vos ipsos humiliter coram eo
 discipulis vestris: hoc etenim opus statum vobis
 in exemplum: *Exemplum dedit vobis &c.**